СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 16-го липня, 1903. Число 29. Vol. XI. Scranton, Pa. Thursday, July 16, 1903. No. 29.

НОВИНКИ.

200 доляровъ надгороды заплатить „Свобода“ о. Обушкевичови, если вôнъ присягне, що не належавъ нѣколи до компаніи „Правды“ анѣ не бувъ єѣ директоромъ.

— **Оденъ** зъ нашихъ предплатниковъ п. Гр. Костра зъ Olean. N. Y. пересилаючи грошѣ за „Свободу“ пише такъ: „перепрашаю, що опôзнивъ ся зъ оплатою, бо я бувъ довго слабый, але я не хочу за дармо читати нашои дорогои „Свободы“, бо я тутъ тôлько маю розрады, бо я тутъ самъ якъ палець Русинъ и до того радикалъ а не цароcлавный зъ пôдъ Горлиць“.

— **Страшного** убійства въ цѣли грабежи доконано у Львовѣ (Галичина). Именно въ каменици пôдъ ч. 5. при ул. Костюшка, замешкувала двѣ партерови комнаты, вôдъ фронту, заможна вдова, 70-лѣтна Амалія (властиво Малка Лая) Оранжъ разомъ зъ 27-лѣтною служницею, Рифкою Шпіннеръ. Вô второкъ по 6-ой год. рано прійшовъ до помешканя Оранжовои нареченый Шпіннерови, Натанъ Шренцель, 26-лѣтный гандляръ збôжемъ, хотячи бачити ся зъ Рифкою, зъ котрою мавъ за два тыжнѣ пôбрати ся. Дверѣ заставъ вôдчиненй. Вôйшовши до середины, завадивъ заразъ въ кухни о людскй ноги, що звисали зъ лôжка. Була се Рифка — якъ показалось — нежива. Тѣло було по поясъ вôдкрыте, голова, залита кровю, закрыта розпущенымъ волосемъ. На шиѣ страшна, глубока рана, завдана ножемъ. Горло зовсѣмъ перерѣзане. Наляканый Шренцель выбѣгъ на подворе и наробивъ крику; до кухнѣ впало заразъ за нимъ двохъ мурярôвъ, що робили на подвôрю, а также каменичный сторожъ, Людвикъ Радзевичь. Передовсѣмъ замѣтили въ помешканю великій неладъ, куфры поотвиранй, рѣчи порозкидуванй. Коли въ другой комнатѣ пôднесли вôконну занавѣсу, очамъ ихъ представивъ ся ще страшнѣйшій видъ. На лôжку лежавъ трупъ Оранжовои, звереный лицемъ до подушки. Голова була майже зовсѣмъ вôдрѣзана вôдъ кадовба, такъ що держала ся лише на куснику шкôры. Кровъ залила струями цѣле лôжко и скапувала на пôдлогу. На нôчной шафцѣ лежали два кухонний ножѣ, зъ тыхъ оденъ закровавленый. Каса вертгаймôвска, що стояла въ кутѣ, була отворена и порожна, а бѣля неи въ калюжи крови лежало столове срѣбло, срѣбнй лѣхтарѣ и кôлька щадничихъ книжочокъ та вартôсныхъ паперовъ.

Прикликано въ тôй хвили судово-лѣкарску комісію и полицію, але та довго не могла впасти на слѣдъ злочинцѣвъ. Ажь передъ кôлькома днями увязнено въ Перемышли якогось Вершхолка, бувшого сторожа дому, въ котрôмъ довершено злочину, бо дуже богато обставинъ промовляє за тымъ, що то вонъ допустивъ ся сего убійства.

— **Въ** Centralia, Pa., мѣсцевости, що належить до маунткармельской парафіи, засновано брацтво св. Іоана Хрестителя. Членовъ вписало ся 21.

Бреха на Natalie, що еи звуть Парисономъ, еще не робить, але сподѣють ся, що въ коротцѣ вже розпочне робити.

Дня 18. с. м. руска парафія въ Mt. Carmel, Pa. устроює пикникъ на дохôдъ рускои школы. Сподѣвати ся належить, що не бракне анѣ одного, щобы не купивъ тикету на ту забаву.

— **Огонь** знищивъ въ Загôрянахъ, горлицкого повѣта, въ Галичинѣ, 3 селяньскй загороды. Въ огни згорѣла также на уголь одна жена. Безталанна вбѣгла до горѣючого дому, щобы уратувати зô скринѣ свою готôвку, та вже бôльше не вернула зъ него. По угашеню пожежѣ найдено лише еи спопелѣлого трупа.

Трехъ муринôвъ наразъ линчовано дня 1. с. м. въ Коломбіи, С. К. Товпа бѣлыхъ бездушникôлъ выволѣкла нещасныхъ зъ вязницѣ и одного повѣсила на придорожнôмъ деревѣ а двохъ иншихъ, для котрыхъ не було шнурôвъ, убила дручками, неначе псôвъ. Всѣхъ трехъ муринôвъ пôдозрѣвано, що убили бѣлого фармера, Джана Филипса зъ Норви, С. К.

— **Зелѣзничій** мôстъ на рѣцѣ Неервила въ Испаніи, заваливъ ся оногды въ хвили, коли перѣѣздивъ черезъ него особовый поѣздъ, зложеный зъ 16-охъ ваґонôвъ и переповненый людьми. Сѣмъ ваґоновъ упало до рѣки и розбило ся, при чôмъ погибло поверхъ 100 осôбъ а 60 було тяжко покалѣченыхъ. Се нещасте лучило ся на головнôмъ шляху, що лучить мѣсто Сараґосу зъ Більбао.

— **Градобитя** и тучѣ надѣлали богато шкоды въ землиньской столици на Угорщинѣ. Мѣжь иншими въ селѣ Орешцѣ падавъ градъ величины волоскихъ орѣховъ и знищивъ все до тла. Лѣдъ покривъ землю на 35 центиметровъ грубою верствою, тожь нѣчо дивного, що зъ огородовины и засѣвôвъ на поляхъ не лишило ся й слѣду. Такъ само понищенй овочевй дерева, а навѣть и трава на сѣножатяхъ. Жителѣ села лишили ся безъ средствъ до житя и безъ надѣѣ на якй небудь зборы, а наколи правительство або милосерний люде не поратують ихъ, то буде велика нужда коло нихъ.

— **Урожай** сего року въ Пôвн. Дакотѣ досыть хорошій тôлько дощу бôльше бы ся здало.

П. Пелякъ.

— **Найбôльша** фабрика бляхи на свѣтѣ, власнôсть Shenango Tin Mill Co., въ Ню Кастлъ, Па. упала оногды жертвою огню. Около 2500 робôтниковъ втратило роботу, а шкоду обчисляють на 200 тысячь доляровъ.

— **Грôмъ** ударивъ минувшои недѣлѣ въ презвитеряньскій костелъ въ Ню-Конкордъ, О. и убивъ двохъ людей, а одного поранивъ.

— **Сильне** землетрясене навѣстило минувшого тыжня мѣсточко Ерлявъ на Угорщинѣ и надѣлало дуже богато шкоды. Цѣле передмѣсте лягло въ румовищахъ а около 10 тысячь людей лишило ся безъ даху надъ головою. Землетрясене ушкодило также муры кôлькохъ старожитныхъ костелôвъ и каплиць.

— **Поліція** въ Ню-Орлінсъ увязнила дня 2. с. м. якусь паню Патерсонъ за те, що живцемъ спалила свою 5-лѣтну донечку. Звѣрска мати довго знущала ся надъ нещасною дитиною, била и морила еѣ голодомъ, а въ кôнци зашила въ мѣшокъ, привязала на деревѣ и пôдпалила пôдъ нею огонь. Сусѣды, котрй все те видѣли, прибѣгли дитинѣ на помôчь, та було вже за пôзно. Дитина сконала въ огни.

— **Молодый** майнеръ А. Шнайкъ зъ Ґрінвудъ, коло Скрентонъ, Па. застрѣливъ оногды гарну 20-лѣтну дѣвчину, Дженію Бриненъ, почомъ и самъ отроѣвъ ся карболевымъ квасомъ. До сего пôдвôйного злочину спонукала молодого робôтника заведена любовъ и заздрôсть.

— **Робота** въ Superior, Pa. иде день и нôчь дуже добре. Плейзы новй отвирають недалеко зводси, бо лишь 10 до 15 мінутъ ходу. Хто не мае роботы нехай тутъ прійде а достане роботу. Платня 2 до 3 доляры на день.

Ос. Даниловичь.

— **Убитый** въ майнахъ. Дня 26-го Юнія 1903 року убило въ майнахъ компаніи Гендерсонъ въ Монесенъ О. Кеблеша. Небôщикъ походивъ зъ села Тилича въ Галичинѣ. Належавъ до братства св. АА. П. и П. въ Glen Lyon, Pa. и до Союза.

А. Живицкій.

— **Нещасте**. Зъ Desloge, Mo. пишуть намъ: Минувшого мѣсяця председатель нашого братства Василь Цюра (родомъ зъ Мысцовы, пов. Кросно, Галичина) пôшовъ рано о 7-ой до роботы, якъ звычайно. Коли взявъ до рукъ машину до дрильованя и зачавъ пускати до неѣ пару то анѣ не сподѣвавъ ся, що въ дѣрѣ напротивъ его машины е динамітовый патронъ. Коли вложивъ дриль до дѣры и зачавъ вертѣти, то сейчасъ патронъ експльодувавъ и его помôчникови вôдорвавъ голову а его самого тяжко покалѣчивъ и вôдкинувъ на 15 стôпъ высоко а на 25 далеко. Братя Русины памятайте, що нещасте може васъ подыбати кождои хвилѣ, отже вписуйте ся до „Союза“, щобы колись жѣнка и дѣти на васъ не плакали.

Иванъ Ґалайда.

— **Капітанъ** Меклейнъ вынайшовъ нову пневматичну гармату, котра дае 800 стрѣлôвъ на мінуту и може вбити вôдъ разу сотки людей. Пробы робленй оногды у Вашинґтонѣ зъ симъ страшнымъ оружемъ, дали знаменитый выслѣдокъ, а присутнй при тôмъ вôйсковй знатоки и вôдпоручники міністерства вôйны заявили, що нова гармата повинна бути введена въ арміи Сп. Державъ. Капітанъ Меклейнъ жадае за свôй вынахôдъ 2 міліоны доларôвъ.

— **Шукайте** за нимъ. Бувъ у насъ чоловѣкъ именемъ Ив. Дитко, родомъ зъ Липнои въ Галичинѣ. Вôнъ мае жену и 4 дѣтей въ краю. Вôдъ коли вступивъ до „Обчества“ (4 мѣсяцѣ тому назадъ) и зачавъ доставати „Правду“ то читавъ еѣ безъ перестанку день и нôчь и такъ собѣ тое до головы забравъ, що ажь похибивъ въ розумѣ. До 4-го Юнія еще сидѣвъ дома, але опôсля зачавъ по лѣсѣ бѣгати. Мы ходили за нимъ, але не могли его спôймати, десь пôшовъ и нѣхто о нѣмъ не знае. Єсли бы хто дôзнавъ ся про него просимо дати знати на адресу: Mr. St. Kobani, Manown, Pa.

Въ неробучій день.

Написавъ Ст. Макарь.

(Конець.)

Вже по церквахъ выдзвонили на полудне а Петро все ще шлявъ ся по улицяхъ мѣста. Часами постоить на хôднику и оглядае выставы за вôкнами склепôвъ а якъ вже наситить ся ихъ видомъ, то набе файочку, стане собѣ оперши сь о мурь або телеґрафичный стовпъ и пыхкае, дивлячись на прохожихъ. Вертати домôвъ не спѣшивъ ся, бо для него нема тамъ жаднои роботы, противно, нудьгувавъ бы тôлько або сваривъ бы на жѣнку або дѣти, якъ бы тй вырабляли збытки. Ту постоить тай збѣгне якось часъ. Зъ усѣхъ прохожихъ найбôльше гôршили Петра дѣвчата, що дзвôнкимъ своимъ смѣхомъ дрочили его нервы. А вже якъ котра зъ нихъ жувала пепсинову ґуму, не здержавъ ся, щобъ не назвати еи козою, неробою та не подумати, щобы вôнъ ѣй заподѣявъ якъ бы такъ она була его донькою.

Коли Петро докуривъ файочку, погадавъ собѣ, що стоить за довго на одномъ мѣсци та що, збавивши половину дня не бачивъ ся зъ жаднымъ краяномъ. Єму доконче хотѣло ся мати якесь свое товариство зъ кимъ бы мôгъ по свому и про свои справы поговорити. Але, дебы кого стрѣтити? Якъ де, перейти ся ще разъ по мѣстѣ а якъ нѣ то прямо йти передъ офисъ мирового судіи (скваера) тамъ певно хтось буде. И пôшовъ поволи, оглядаючись на боки. Здалека доходили его якйсь спѣвы людскй. Вôнъ надслухувавъ, гадаючи, що се може яка забава, але прислухуючись лучше, переконавъ ся, що нѣ. Вôнъ спѣвы забавляючихъ ся весело гостей знае а се спѣвъ якійсь иншій, якъ бы не улиця то гадавъ бысь, що се въ церкви спѣвають. Пôйшовъ въ тôмъ напрямѣ а скрутивши въ другу улицю побачивъ громадку людей, що спѣвала въ супроводѣ ґитары. Прохожй люде ставали на хôднику и дивили ся на спѣваючихъ. Петро также станувъ и дививъ ся. Коли перестали спѣвати оденъ зъ тои громадки выступивъ на середину, знявъ капелюхъ а ставъ щось говорити та вымахувати руками. Петрови выдавало ся, що той бесѣдникъ такъ само говоривъ и вымахувавъ руками якъ священикъ въ церкви. То певно погане мають свое набоженьство — подумавъ собѣ Петро, бо чувъ не разъ ихъ спѣвы якъ переходивъ попри ихъ церкви. Поганами называвъ Петро и всѣ майже чужинцѣ всѣхъ тыхъ, що не належать до тои самои церкви, що и они.

— Страхъ, що ту въ той Америцѣ религій — заговоривъ якійсь Полякъ до свого товариша, що тежь приглядавъ ся молячимъ ся — найбы ты оденъ зъ другимъ прійшовъ до Росіи, дали бы тобѣ о такъ выгôвкувати на улици.

Петрови также выдавало ся, що не повиннй позволити людямъ, абы они отакъ станули собѣ на улици и вôдправляли свои набоженьства до того ще зъ накритою головою та при музицѣ, тому не втерпѣвъ, щобъ не докинути и своеи уваги. — Тажь то зневага божа! Поліціянтъ повиненъ геть порозганяти тыхъ безбожникôвъ.

— Ага, порозганяе тобѣ — завважавъ якійсь Словакъ — вôнъ тôлько тогдѣ знае свою службу якъ нашь братъ выпе чарку виски, а де йде о Божу образу то тамъ его нема.

— Не мае то одно зъ другимъ анѣ церкви, анѣ священика, анѣ жадного набоженьства ино стане собѣ на улици, спѣвае и проповѣдуе и гадае собѣ дурне, що его панъ-Бôгъ выслухае — резонувавъ оденъ Полякъ.

А другій, задумавшись, вôдповѣвъ ему:

— Хто то може знати чія молитва приятнѣйша Богу, може якъ разъ ихъ?

— Та може — подумавъ собѣ и Петро, — Панъ-Бôгъ всюды оденъ и дае сонѣйко для всѣхъ: для лихихъ и добрыхъ, то може и отыхъ людей прійме молитву а, щобъ довше не стояти та случайно черезъ приглядане ся молячимъ ся людямъ, котрыхъ уважавъ за безбожникôвъ, не согрѣшити, пустивъ ся просто передъ „скваеръ-офисъ". Тамъ справдѣ знайшовъ своихъ краянôвъ. Однй поприходили зъ цѣкавости а другй дожидали, доки ихъ не закличуть передъ „скваера" на переслухане. Ту можна було почути всѣлякй мовы а найбôльше польску, словацку и руску. Стоячй на хôднику, подѣлившись на гуртки, звычайно пôсля народностей, гуторили голосно про процесы та про розличнй приключки дня. Петро прилучивъ ся до малои громадки Русинôвъ, мѣжь котрыми побачивъ свого сусѣда и краяна.

— А що, богато „скваерь" мае справъ? — поспитавъ Петро.

— Чоловѣче, людей повно якъ на вôдпустѣ. „Скваериско" не може собѣ дати рады, судить вôдъ самого рана а все выходить, що обѣ спорячй стороны заплатять кошта по половинѣ.

— А то злупить грошей — зачудувавъ ся Петро.

— Що вже злупить котюга, то злупить — пояснювавъ краянъ — править якъ за рôдну маму а люде мають грошѣ — дають.

— Га, що право то право, противъ конституціи не пôдешь.

Якійсь другій краянъ, прислухуючись тôй розмовѣ докинувъ и свое:

— Та и вôнъ мусить зъ чогось жити, даремне „офісу" не держить.

— Вы давно въ мѣстѣ? — поспытавъ Петра першій краянъ, его сусѣдъ.

— Та вже вôдъ самого рана ходжу по мѣстѣ ледви ноги за собою волочу такъ зболѣли.

— Маете яку справу? — поспытавъ сусѣдъ.

— Нѣ, не маю.

— Тай я не маю.

— Та якъ не маете то ходѣмъ де дальше — сказавъ Петро.

— Та ходѣмъ — вôдповѣвъ сусѣдъ, порозумѣвши добре слова Петра.

Оба сусѣды и товаришѣ працѣ йшли поважно балакаючи зъ собою приязно и, хочь не згадували оденъ другому де и по що йдуть, то они таки себе розумѣли куды имъ дорога. Оба зволочили ся по мѣстѣ ажь втомили ся а до того ще сонце пече мовь прискомъ на людей мече, тожь обомъ имъ належало ся десь вôдпочити и покрѣпити свои силы. Передъ однымъ зô знакомыхъ собѣ „салюнôвъ" зъупинились мовь на приказъ якоись таемничои силы и увôйшли до него. Тамъ, выпивши по шклянцѣ пива, вôдсапнули свобôдно и почули ся мовь дома. На мѣстѣ чули ся чужинцями, несмѣлыми и боязливыми а ту въ „салюнѣ" нѣ. Ту все свое рôдне.

— Що тй Американцѣ цѣлый божій день робять, коли не йдуть до роботы? — поспитавъ Петро, втираючи хустиною спôтнѣле лице.

— Господь ихъ святый знае — вôдповѣвъ сусѣда-краянъ. — Булисьте на мѣстѣ то самй бачилисьте. То самй неробы, лишь бы вбирали ся красно, проходжували ся по мѣстѣ або по лѣсѣ, бавили бы ся, або сяде собѣ оденъ зъ другимъ въ колысанку тай дивить ся въ книжку або въ ґазету. Читати, бачу, що не читае, бо якъ бы читавъ тобы устами рухавъ тай чути бы було якійсь голосъ.

— А якже — запримѣтивъ Петро — не читае нѣчо ино щось мыслить. Я знаю, що читати не може, бо бачу не разъ у себе дома якъ мôй хлопець возьме книжку, якъ стане читати якесь ба-ма-та то ажь на цѣлу улицю чути.

Обомъ краянамъ стали розвязувати ся языки и они критикували всѣхъ Американцѣвъ, що они не вмѣють зъужиткувати порядно святочного дня, опôсля звели бесѣду на церковь, священика и дяка а наговорившись про те все до схочу стали балакати про вѣры. Се найлюбѣйшій предметъ до бесѣды для нашихъ людей, тожь не диво, що розмова Петра зъ сусѣдомъ зацѣкавила другихъ, що були въ „салюнѣ". Всѣ забирали слово въ такъ важнôй справѣ а у кождого бувъ свôй власный поглядъ и свое власне переконане, яке вынѣсъ зô свого родинного села. Природна рѣчь, що при такъ рôжнородныхъ поглядахъ на справу вѣры, не обôйшлось безъ сварнѣ, котра по выпитôмъ пивѣ и „висцѣ" ставала чимъ разъ голоснѣйшою и завзятѣйшою. Неразъ мало не приходило до бійки, але проворный властитель „салюну" все умѣвъ тому перешкодити. Вь „салюнѣ" счинивъ ся такій крикъ и гамôрь, що ледви оденъ другого мôгъ порозумѣти. Але се нѣкому не шкодило. Кождый говоривъ свое, кождый бувъ певный, що по его сторонѣ правда.

На улицяхъ мѣста вже мало кого можь було побачити, бо кождый спѣшивъ ся до хаты на супочинокъ, щобъ слѣдуючого дня не опустити роботы а нашимъ краянамъ не спѣшило ся. Имъ було весело то и пощожь спѣшити ся.

Жѣнка Петра довго дожидала свого чоловѣка и заедно повтаряла, коли выходила на порôгъ чи его не видати:

— Не дожду ся нинѣ того мыла. Петро засвяткувавъ нинѣ американьске свято а завтра прійде ся ему святкувати въ постели свое власне.

---

(72)

Листъ изъ старого краю.

На Буковинѣ

вôдбули ся недавно въ Чернôвцяхъ довѣрочнй зборы Русинôвъ, на котрй запрошено всѣхъ вызначнѣйшихъ руськихъ людей зъ Буковины. Зборы мали на цѣли обговорити політичне положене руського народу на Буковинѣ и пôдготовити поле для всенародного вѣча, котре й мае вôдбути ся дня 9. липня с. р. въ Чернôвцяхъ пôдъ голымъ небомъ. Докладно описувати перебѣгъ зборôвъ вважаю злишнымъ, бо тыми самыми справами, якй були на ныхъ обговоренй, займеть ся также згадане всенародне вѣче, то-жь тодѣ подамъ докладнѣйше справоздане зъ самого вѣча. Тутъ згадаю лише, що на зборахъ були выголошенй три рефераты: посла Василька про дѣяльнôсть руськихъ послôвъ въ соймѣ и парляментѣ, посла Пігуляка про церковнй справы буковиньскихъ Русинôвъ и посла д-ра Стоцкого про політичнй домаганя буковиньскихъ Русинôвъ.

На конець згадаю, що на зборы запрошено зовсѣмъ непотрѣбно москвофільське політичне товариство „Народную Раду", однакъ выдѣлъ сего товариства вôдповѣвъ, що не може взяти участи въ зборахъ, бо тй люде, що скликують зборы, не подобають ся йому. Запрошене „Народной Радѣ" выслано зовсѣмъ непотрѣбно, бо-жь уже найвысшій часъ, абы мы перестали вважати москвофілôвъ за Русинôвъ и втягати ихъ мѣжь себе. Се якась окрема порода, що Русинôвъ вырекла ся, а до Москалѣвъ ще не вспѣла пристати, порода самыхъ найгôршихъ елементôвъ, котрй мы повиннй якъ найдальше держати вôдъ усякои народнои роботы!

„Tu polski kraj!"

— сказавъ собѣ староста въ Равѣ руськôй Тірманъ и выдавъ до всѣхъ громадськихъ урядôвъ обѣжникъ, въ котрôмъ заборонюе устроювати довѣрочнй зборы. Австрійській законъ про зборы въ § 2-ôмъ постановляе, що коли хто устроюе зборы за письменными запрошенями, то не мае обовязку повѣдомляти о тôмъ власть, а также власть не мае права мѣшати ся до такихъ зборôвъ, хиба може прійти сконтролювати, чи всѣ присутнй мають запрошеня. Очевидно, що въ Галичинѣ, особливо въ схôднôй, де старосты вышукують найрôжнороднѣйшй причины, абы лишь недопустити до публичного вѣча, люде дуже часто роблять зъ того § 2-ого ужитокъ. Се, якъ бачите, не подобало ся старостѣ въ Равѣ Рускôй и вôнъ однымъ почеркомъ пера скасувавъ законъ, обовязуючій въ цѣлôй Австріи. Коли-бъ міністеръ вôдважився зъ знести самовôльно якій небудь изъ конституційныхъ законôвъ, то певне пôшовъ бы заразъ на зелену пашу, але польському старостѣ певно нѣчого не буде.

Злй пастырѣ.

Якъ Вамъ звѣстно, находить ся въ схôднôй Галичинѣ кôлька вôдпустовыхъ мѣсць для римо-католикôвъ, якъ отъ Болшовець, Кохавина, Милятинъ новый та иньшй. Але на вôдпусты до тыхъ мѣсць тягнеть ся также чи-мало руськихъ хлопôвъ, толкуючи собѣ, що „Богъ всюди одинъ". Ну, „Богъ всюди одинъ", але важне те, що зъ тыхъ вôдпустôвъ мають въ першôй мѣрѣ зыскъ не Богъ и не руськй хлопы, а польське духовеньство, котре, настягавши зъ руськихъ вôдпустовичѣвъ грошей, мае опôсля за що будувати римо-католицькй каплички на Руси, закладати школы зъ польськими „матечками" на руськôй земли и т. д. Отже треба бы старати ся, абы руськй хлопы на такй вôдпусты не ходили и свого кроваво зарobleного гроша въ кишенѣ польськихъ ксьондзôвъ не пхали, треба — кажу — старати ся, але ба, якъ тутъ старати ся, коли сему перешкаджають самй руськй священики. Вони то за заплату приѣзджають на такй польськй вôдпусты, вôдправлюють, сповѣдають и причащають по костелахъ, а нарôдъ пре далѣ на вôдпусты, толкуючи ся тымъ, що тамъ навѣть руськй „еґомосцѣ" приѣздять.

Се загальный фактъ, якій можна закинути многимъ руськимъ священикамъ, а теперь перейду до однои специяльности.

Єсть въ Галичинѣ звычай, що коли уступае старый намѣстникъ, то рôжнй мѣста и мѣсточка надають йому почетне горожанство, нѣбы то за заслуги, якй вôнъ положивъ для добра краю. Така комедія повторила ся й теперь, коли зъ посады намѣстника уступавъ ґр. Пініньскій. Мѣжь иньшими хотѣла зробити йому „гоноръ" и рада мѣста Тернополя и пôднесла сю справу на тайнôмъ засѣданю, але раднй Русины и жиды спротивили ся сему и справа на разѣ упала. Але польськй „патріоты" хотѣли таки конче поставити на своимъ, скликали друге засѣдане и на нѣмъ надано таки ґр. Пініньскому почетне горожанство. Справа не перепала завдяки голосови о. Громницького пароха и ще одного Русина, котрого о. Громницькій перемовивъ на сторону польськихъ „патріотôвъ". Отъ такй то въ насъ трафляють ся „пастирѣ".

Зô свѣта.

Въ польськихъ земляхъ, що находять ся пôдъ Росією, зыскали Поляки недавно дуже важну уступку. Царськимъ указомъ позволено учити римо-католицькои религіи въ ґімназіяхъ по польськи (до теперь учили сего предмету, якъ и всѣхъ иньшихъ, по російськи). Се достали Поляки въ Росіи, де нема нѣякихъ законôвъ про рôвноправнôсть народôвъ, а въ насъ, въ конституційнôй Австріи, завдяки тымъ самымъ Полякамъ, учать въ однôй львôвськôй ґімназіи Русинôвъ религіи по польськи, а въ соткахъ народныхъ школъ въ чисто-руськихъ селахъ кладуть головну вагу на те, абы дитина навчила ся калѣчити по польськи... Бо въ насъ конституція, а правлѣне мають у своихъ рукахъ „свободолюбнй Поляки"!...

20. червня 1903. р. М. Л.

ДОПИСИ.

Зъ Northampton, Pa.

Наша руска церковна громада держала 5. с. м. рôчный митинґъ на котрôмъ выбрано слѣдуючихъ новыхъ урядникôвъ: Николай Олекса, предс., Стефанъ Цапъ, заст. предс., Мих. Петрикъ, касієръ, Ник. Кравчишинъ, заст. касієра, Йосифъ Ґеренда, секретарь, Мих. Гвѣзда. Крôмъ тыхъ головныхъ урядникôвъ. выбрано ще 12 кураторôвъ и 6 паръ колекторôвъ.

Рôчного доходу було 4285.32
рôчного розходу 3851.16
Остало въ касѣ 434.16

Въ протягу року выплатила громада велику силу довгôвъ, купила спорый каваловъ землѣ коло церкви и заплатила о. Поливцѣ за віасный дôмъ. еще разъ 1996.00. Взагалѣ взявши — парохія тутешна стоить дуже добре. Характеристичне є то, що ту нема анѣ одного хруня — видно, що ту для нихъ нема оброку.

Здає ся, що наша околиця має найбôльше число Русинôвъ зô всхôдног Галичины. Єсть ту до 300 народа зъ повѣтôвъ, Скалатского, Бережанского, Бродского, и Яворôвского. — Треба пôднести зъ похвалою, що народъ зô всхôдної Галичины дуже ощадный. Правда — нашй тутешнй церкви и другй орґанізації не мають на разѣ майже нѣякои користи зъ такъ званыхъ, Подоляковъ, алежь треба зважати, що се еміґрація свѣжа, заробкова, початкова а того гроша тамъ въ , рôднôмъ краю такъ дуже потрѣбно.

Я постараюсь другимъ разомъ выказати, скôлько рôчно долярôвъ дôстало село подôльске прим. Клебанôвка — а будемо мати понятіе о ощадности тыхъ людей и тôй помочи, якои дознає рôдный край.

Парафіянинъ.

Зъ Ансонії, Конн.

Рôчный митинґъ сестрицкого братства св. Єлены вôдбувъ ся на Сошествіє св. Духа. Митинґъ вôдбувъ ся дуже красно. До нового уряду зôстали выбранй слѣдуючій сестры: Ол. Боронович, председателька; О. Криницка, заступниця; Н. Хомкович, касієрка и Марія Собинъ, секретарка. На митинґу приступило много дѣвчатъ до нашого брацтва а єсть надѣя, що пôзнѣйше еще бôльше ихъ приступить та наше братство скоро розвине ся и взросте въ бôльшу силу якъ доси.

Сестра.

Зъ Филаделфіи, Па.

Пригадую собѣ якъ „Свобода" неразъ писала, щобы каждый Русинъ занимавъ ся політикою; и то бы було дуже добре. Єсть се обовязкомъ каждого Русина и Русинки, треба однакъ щобы занимались політикою правдивою, бо тая, що єѣ нынѣшнымы часами сѣють якісь тамъ рускій газеты въ Америцѣ не може вватись правдивою, але бизнесовою.

А и то еще завважаю, що бôльша часть нашихъ людей не знає що то есть політика, та яку має вартôсть. Декотрй думають, що хто „грає въ політику" то мусить бути музикантомъ та що політика выглядає такъ якъ „басы" або „клярнеть". Тымчасомъ політика есть се терпѣне и щире старане ся для своего народа, допоминане ся правды, домаґане ся якъ найлѣпшихъ правъ, та найлѣпшого правлѣня для добра народу взагалѣ, а хто хоче бути добрымъ політикомъ, мусить бути вченымъ, мудрымъ и добрымъ чоловѣкомъ, щобъ свôй народъ въ болото не завести.

Що правда то читателѣ „Свободы" досыть добре стоять хочь не въ богатствѣ але въ розумѣ. Єсли зôйдете ся коли зъ читателемъ „Свободы", то все скорше зъ нимъ поговорите по людски о якôй нибудь справѣ якъ зъ москвофиломъ. Читатель „Свободы" вже пробуе розсуджувати самъ и не потрѣбуе щобъ приймôвъ ажь „царь" або посѣпакъ его збавити; вже має свою честь и єсть independent, а не хрунь. Але на тôмъ ще не конець. Треба бути не лишь політикомъ, але и патріотомъ. Ось якъ и мы хлопцѣ сходимось неразъ разомъ и хочь говоримо то про се то про те и каждый зъ насъ хотѣвъ бы добре, але що зъ тои бесѣды коли робимо мало. Маємо ту рôжнй фонды якъ: Еміґраційный Дôмъ, Шкôльный Фондъ, Выдавництво поучаючихъ книжочокъ а въ старôмъ краю двѣ сиротскй бурсы въ Новôмъ Санчи и Рогатинѣ, на котрй теперь плывуть складки вôдъ всѣхъ добрыхъ людей. Коли хочемо добра для нашого народу, то скинѣмо и мы по пару центôвъ а покажемо, що мы не тôлько до говореня способнй та для себе мудрй, але и дѣломъ потрафимо нашъ патріотизмъ доказати.

Тео. Кохань.

Зъ Cleveland, O.

Тутешна царославна парафія складае ся зъ 5 Москалѣвъ а прочй єѣ члены суть нашй Лемки въ бôльшôй части зъ Святковы Великои, пов. Ясло, въ Галичинѣ. Крôмѣ сего належить до нихъ кôлька угорскихъ Русинôвъ. Крôмъ царославнои есть тутъ 3 гр. кат. парохіи: мадярска, хорватска и шариска. Царославнй строять ся закладати тутъ семинарь, читальню и клюбъ. Нового тутъ нѣчо, хиба, що два Поляки зъ Галичины залюбились въ тôй самôй дѣвчинѣ. Вертаючи домôвъ зъ весѣля (они разомъ мешкали) посварились, почѣмъ оденъ зъ нихъ вытягнувъ кôлъ зъ плота и ударивъ другого такъ сильно въ груди, що той на другій день померъ. Убійникъ утѣкъ а братъ небощика (готельникъ) обѣцявъ 300 долярôвъ тому хто его спôймае.

И. Глива.

---

300 новыхъ членôвъ!

Въ мѣсяцю Юнію 1903, приступили до „Р. Н. Союза" слѣдуючй новй члены:

Братство св. Йоана Хрестителя въ Newark, N. J.
Оленикъ Френкъ
Седляръ Иванъ
Юринко Илько
Алексовичъ Иванъ
Хома Антôнъ
Барна Иванъ
Сушко Романъ
Фентôнъ Осифъ
Мисякъ Федоръ
Госсликъ Микола
Бѣлянскій Гаврило

Братство св. Юрія въ Superior, Pa.
Ющакъ Теодоръ
Ротко Василь
Ниликъ Назаръ
Стацакъ Гаврило
Маслей Теодоръ
Братѣщакъ Микола
Ченакъ Иванъ
Гриль Лукашь

М. Р. Н. С. въ Whippany, N. J.
Купиньска Анна
Ґрифъ Иванъ
Халаничъ Михайло
Оренчъ Гнатъ
Купиньска Анна
Купиньска Францышка
Купиньскій Йосифъ
Купиньска Марія

Братство св. о. Николая въ Minersville, Pa.
Бундракъ Андрей
Базарь Олекса
Савчакъ Иванъ
Процакъ Иванъ
Плавчанъ Иванъ
Стержецкій Андрей
Бардонъ Семенъ
Ванѣнчакъ Андрей
Осьо Федоръ
Маґловскій Михайло
Лазорищакъ Гриць
Гербутъ Яковъ
Бойчакъ Иванъ
Тернавчикъ Михайло
Крамаръ Василь
Стерникъ Иванъ
Перунъ Михайло
Макухъ Стефанъ
Тернавчикъ Андрей
Кульчеръ Йосифъ
Макара Стефанъ
Макара Андрей
Бончакъ Стефанъ
Семаньчикъ Стефанъ
Шемела Василь
Яворскій Амбросъ
Климъ Семенъ
Хахолякъ Петро
Дрочакъ Микола
Беньо Гриць
Баранковичъ Иванъ
Марцинко Антôнъ
Брыла Антôнъ
Мацикъ Митро
Пивоваръ Василь
Рабицкій Павло
Котляръ Юрко
Пивоваръ Панько
Тернавчикъ Андрей молод.
Котляръ Иванъ
Бончакъ Петро
Воронякъ Павло
Гадукъ Михайло
Винаръ Романъ
Кручиньскій Стефанъ
Гуртакъ Федоръ
Гойда Осифъ
Фиаташъ Андрей
Нечистый Василь
Хрущъ Антôнъ
Борухъ Михайло
Гучка Иванъ
Теникъ Михайло
Гозда Иванъ
Барвѣнчакъ Иванъ
Качмарскій Осифъ
Котляръ Митро
Норякъ Антôнъ
Кощура Иванъ
Циґаникъ Семенъ
Пелякъ Иванъ
„ Лешко
Хрущъ Френкъ
Пивоваръ Иванъ
Карабинъ Стефанъ
Глищакъ Лешко
Галасъ Олекса
Курей Юрко
Ковальчикъ Андрей
Мацѣйовскій Михайло
Бай Иванъ
Бодникъ Лука
Гира Петро

В. 1. Брунятовскій Андрей
Костишинъ Иванъ
Шпакъ Андрей
Ставискій Романъ
Вильчацкій Теофиль
Врона Петро
Адамякъ Мелетій
Хомякъ Илько
Витовскій Сидоръ
Ватраль Стефанъ, дитина
Демчо Михайло „

В. 2. Тыричъ Алексій
Вербичъ Гриць

В. 3. Макухъ Максимъ
Жиньскій Микола
Химчакъ Петро
Сембратъ Михайло
Тилявскій Спиридонъ
Прожирелякъ Михайло
Клапачъ Кирило
Погаѣдъ Гаврило
Хованецъ Андрей
Галущакъ Микола
Спѣвакъ Михайло, дитина
Клапачъ Петро „
Прожирелякъ Петро „
„ Анна „
Смакула Семанъ „
Несторякъ Юліянъ „
„ Иванъ „
Живанъ Иванъ „
Химчакъ Михайло „
„ Иванъ „
Сембратъ Настя „
„ Андрей „
Попôвчакъ Иванъ „
Митренко Анна „
Смакула Марія „
Хованецъ Марія „

В. 4. Романишинъ Михайло
Прибышъ Михайло
Падва Илько
Желемъ Михайло
Чомко Мелька, дитина
„ Анеля „
Желемъ Микола „

В. 7. Гавришъ Семенъ
Чупаско Онуферъ

В. 9. Романко Иванъ
Лѣндеръ Петро
Матлакъ Михайло
Крайнякъ Стефанъ
Малиньчакъ Федоръ
Реґрутъ Василь
Матлакъ Иванъ
Войтовичъ Михайло
Бучко Стефанъ
Бучко Петро
Буринъ Михайло

В. 10. Нецьо Андрей

В. 12. Пелехачь Текля
Щеснякъ Теодозія
Свистъ Текля
Василецъ Марія
Газлингеръ Павло, дитина
Зорило Андрей „

В. 13. Корба Василь
Капитула Гарасимъ
Дячко Андрей

В. 15. Смельницкій Петро

В. 16. Юрчакъ Анна
Молиньскій Антôнъ
Ґойда Антôнъ
Логинецъ Петро
Строцковска Анна, дитина
Ґелета Василь „

В. 19. Артимъ Антôнъ
Левицкій Антôнъ
Бекечъ Андрей
Сулескій Иванъ
Багонъ Михайло
Подолякъ Василь
Сосницкій Омелянъ
Демковичъ Иванъ
Суведкій Михайло
Єдинакъ Михайло
Долиньскій Михайло
Ґуманъ Гриць
Иванчукъ Федоръ
Тхôръ Иванъ

В. 20. Авґустиньскій Петро
Криницкій Фецко
Ґарбера Иванъ
Авґустиньскій Михайло
Кравчикъ Марія

В. 24. Белеґай Иванъ
Бардаръ Андрей

В. 25. Цѣцьо Лешко

В. 28. Басикъ Гриць
Котикъ Иванъ
„ Лукачъ
Станай Антôнъ
Ходанъ Петро

В. 30. Патрилякъ Яковъ
Цьокъ Онуферъ
Цапъ Михайло
Рабицкій Валентій
Катулька Осифъ
Рабицкій Войтѣхъ
Копачъ Акимъ
Фрамель Стефанъ
Корѣнь Антôнъ
„ Иванъ
Ґула Михайло
Савка Иванъ
Голякъ Иванъ, дитина
Цапъ Антôнъ „
Синько Иванъ „

В. 33. Секела Яковъ
Зятикъ Андрей
Петровскій Теодоръ

В. 35. Найка Федоръ
Смолякъ Зофія
Сперанна Иванъ
Филь Микола
Завада Анна, дитина

В. 36. Попôвчакъ Андрей
Ярошъ Семанъ

В. 38. Пытель Иванъ

В. 39. Курекъ Василь

В. 40. Маґоръ Михайло
Лигошъ Зуска
Качо Андрей
Сенюкъ Йосифъ
Головчакъ Панько
Лѣжиньскій Иванъ
Сенюкъ Леонъ
Демко Петро, дитина
„ Анна „
„ Зуска „
„ Марія „
„ Єва „

В. 43. Задарликъ Венедиктъ

В. 44. Войникъ Варвара

В. 46. Зровка Андрей
Галабукъ Стефанъ
Клиса Иванъ
Нестерякъ Осифъ
Осѣракъ Олекса, дитина

В. 48. Левко Иванъ

В. 49. Сасъ Андрей
Секеракъ Иванъ
Карайда Михайло

В. 53. Борейко Стефанъ

В. 54. Суперата Осифъ
Дяимба Панько
Мучка Иванъ

В. 55. Борицкій Андрей
Попôвчакъ Асафатъ
Грицко Лешко
Цѣтухъ Станиславъ

В. 56. Бурякъ Михайло
Палица Иванъ
Надзякъ Микола
Гливякъ Панько
Марущакъ Петро
Музичинъ Кирило
Бурякъ Петро
Галайда Семенъ
Драганъ Осифъ
Пельчакъ Андрей
Ченѣнъ Митро
Гутаръ Гриць
Подолякъ Валько
Гера Онуфрій
Беликъ Иванъ

В. 57. Косаръ Гриць
Барна Семенъ
Пиндусъ Теодоръ
Палка Єва, дитина
„ Антôнъ „
„ Иванъ „

В. 58. Васильковъ Иванъ
Поголдъ Митро
Беца Гриць

В. 61. Цѣнґелый Иванъ
Михалый Михайло
Пеха Михайло

В. 63. Процъ Михайло
Паньчишинъ Михайло
„ Андрей
Саґанъ Иванъ
Гнатôвъ Стефанъ

В. 67. Перевусникъ Михайло

В. 71. Саболъ Мартинъ

В. 72. Бобакъ Юрко
Петрочко Семенъ
Рудавскій Яковъ
Палко Иванъ
Войцьо Иванъ

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

Надôслане.

Ню-Йоркъ, Н. Й.

Прошу ласкаво помѣстити сихъ пару слôвъ въ вôдповѣдь редахторови вôдъ Нюйорской „казеты", котрый мамре мовь въ горячцѣ. Вже вôдъ давна нападавъ вôнъ на нашу спôлку циґарôвъ, высмѣвавъ насъ кажучи, що мы самй покурили циґара (мабуть для того, що вôнъ не дôставъ циґара а лишь недогарки збиравъ по за пецы), але я не не зважавъ на такй дурницѣ. Коли однакъ редахторъ и дальше не перестававъ насъ нападати и чернити то я запротестувавъ противъ сего вразъ зъ другими людьми — а се редахтора такъ розъѣло, що вôнъ вхопивъ ся мого приватного житя и пописавъ буцѣмъ то се, що про мене говорять люде.

Пане редахторъ, 1) вы нѣколи не могли чута вôдъ мене, щобы я належавъ до якого тайного товариства, бо я не єсьмъ вашъ братъ, що ся тягнуть соціялістичнои робôтничои партія то я єѣ не вôдрѣкаюсь, бо я єсьмъ робôтникъ а не зрадникъ робôтничои справы.

На 2) Можу похвалилити ся, що я дôставъ 10 долярôвъ въ презентѣ за добрый учинокъ, але вôдъ кого того не буде нѣхто знати. Чому вы однакъ не подали тыхъ, що брали по 50 до 65 долярôвъ?

На 3) Такимъ бизнесомъ не занимаю ся, бо не єсьмъ вашъ рôвный.

На 4) Засѣ вамъ до того де я бравъ шлюбъ. Впрочѣмъ чому не написалисьте нѣчо про Г. Пыртка. Певно боялисте ся его кулака, котрымъ вамъ вже давно загрозивъ.

На 5) Сестричне братство ухвалило на рôчнôмъ митинґу давати менѣ по $1.00 за оденъ митинґъ, але не два.

На 6) Прошу менѣ тое доказати. Берете въ оборону дѣвчину, а чи тямите щосьте писали, коли той, що єѣ бивъ бувъ замкненый. Тая дѣвчина була хора на умѣ и если єѣ хто страшивъ то нѣхто другій тôлько вы зъ тымъ, що єѣ побивъ, бо она всегда лишь про васъ говорила и васъ наибôльше боялась, на що суть свѣдки. Єсли хочете мѣшати людей здоровыхъ зъ хорыми на розумѣ то мѣшайте, бо я думаю, що и вы щось подôбного.

Ив. Парилакъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ и до старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ и до старого краю на пôвъ року $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, ще напише, было друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Суботу вечеръ.

Поодинокѣ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Всѣ дорослѣ члены Союза записанѣ на цѣле посмертне дôстають почавши вôдъ Юлія 1902 року »Свободу« безплатно. Въ разѣ якои помылки пов. члены „Союза“ зволять написати намъ вôдъ якъ давна належать до „Р. Н. Союза“ и до котрого вôддѣлу.

Редакція.

Люде приходять до розуму!

Коли одного разу запитали редахтора, чому вôнъ туманить людей своею „казетою“ и „Обчествомъ“ — то вôнъ, пôдпивши троха, сказавъ просто: „а чому люде такѣ дурнѣ, що дають ся туманити?“

На щасте однакъ люде не всегда такѣ дурнѣ якъ редахторови здае ся и конець его туманеню вже недалекій. „Обчество“, о скôлько знаемо, стоить дуже лихо и мае довгôвъ по уха — мѣжъ тимъ якъ „Союзъ“ росте що разъ бôльше и бôльше. Помимо скаженои аґітаціи москвофулôвъ — до „Союза“ приступае по 150, по 200 членôвъ на мѣсяць а въ послѣднôмъ мѣсяцю, с. е. Юнію 1903 року приступило нѣ бôльше нѣ менче тôлько **300 новыхъ членôвъ!**

Що се значить? Се значить, що люде вже не такѣ дурнѣ якъ собѣ редахторъ думае. Се значить, що люде зачинають приходити до розуму и пôзнають, що „Союзъ“ то одинока руска орґанізація въ Америцѣ, котра дбае о добро своихъ членôвъ, ихъ женъ и дѣтей а не о добро, корысть и бизнесъ урядникôвъ.

300 новыхъ членôвъ приступило въ одномъ мѣсяцю, але то все еще мало. До „Союза“ повинно приступати не лишь 300, але 3000 членôвъ на мѣсяць. Й буде ихъ по тôлько до „Союза“ приступати, если люде будуть чимъ разъ бôльше приходити до розуму. Треба тôлько, щобы кождый головный урядникъ вôдъ найвысшого до найнисшого и кождый мѣсцевый урядникъ вôдъ найвызшого до найнизшого и кождый членъ „Союза“ працювали въ тôмъ напрямѣ. Громада чоловѣкъ великій и спôльными силами можна дуже много зробити. Нехай кождый членъ постановить собѣ бодай одного чоловѣка що мѣсяця до „Союза“ притягнути а побачите скôлько членôвъ буде числити „Союзъ“ ще до кôнця сего 1903 року!

О. П. Філясъ про Русь Канадийску.

Ажь въ 5. числахъ „Руслана“ пише О. Пл. Філясъ про вôдносины нашого народа въ Канадѣ. Тѣ ревеляціи о. Філяса треба подѣлити на слѣдуючѣ части: 1) Характеристика народа пôдъ взглядомъ вѣры, 2) пôдъ взглядомъ почутя народности, 3) положене матеріяльне фармерôвъ и ихъ будучнôсть, 4) церковь, 5) школа, 6) російска схизма и головнѣ виновники тои схизмы.

Не можу заперечити, що уваги О. Філяса, неначе нашъ народъ не мае ясного понятія вѣры, чого доказомъ е, що нашъ народъ зъ благихъ и матеріяльно-суспôльныхъ причинъ покидае ту свою „батькôвску“ вѣру — е зовсѣмъ влучнѣ. Але не ставить о. Філясъ пытаня, хто тому виненъ? Най буде, що вина спадае на свѣцке духовенство въ Галичинѣ, на котре десять лѣтъ громами сыпавъ о. Філясъ въ „Душпастырѣ“, хоть о тôмъ дало бы ся богато и богато говорити, але дежь подѣла ся праця кôлька двайцятьлѣтна оо. Василіянôвъ, де суть овочѣ тыхъ окричаныхъ місій на чолѣ котрыхъ стояли такѣ свѣтила уніяцкои церкви, якъ теперѣшный галицкій Митрополитъ ґрафъ Андрей Шептицкій и теперѣшный абріхтеръ канадійскои Руси о. Пл. Філясъ. Я знаю, що въ Албертѣ, де місіонуе о. Філясъ е тысячки народа зъ повѣтôвъ всходнои Галичины, зъ Борщôвского, Городеньского, Чортковского и др. повѣтôвъ де місіонарѣ найбôльше подвызали ся. Я знаю, що въ Stuartburn, Man. сотки родинъ зъ Борщôвского повѣту — а навѣть богато родинъ зъ Михайлôвки, зъ дôбръ Василіянскихъ — пытаю ся, що за причина, що въ Альбертѣ тѣ люде перейшли на царославіе, а въ Stuartburn громадами поскочили пôдъ юриздикцію Серафима и опѣку высвяченыхъ нимъ священикôвъ? О. Філясъ каже, що причиною царославія въ Альбертѣ е о. Дмитрôвъ та про се я поговорю при кôнци. Хтожь е причиною, що народъ громадно йде за покликомъ чоловѣка, котрый приѣхавъ ажь зъ Греціи, чоловѣка, котрый чужій нашому народови беседою, и т. д. Що за причина, що цѣла Манітоба, Ассинибоя, а навѣть часть Альберты орґанізують діецезіи пôдъ юриздикціею епископа Серафима. Тажь въ Winnipeg сидить у архіепископа французкого висланникъ самого Галицкого Митрополита — візитаторъ платный рядомъ австрій скимъ. Тажь въ Альбертѣ крôмъ о. Філяса ще двохъ оо. Василіянъ подвызае ся! Хто буде виненъ тогды, якъ й въ Альбертѣ народъ выбере собѣ дякôвъ и скаже Серафимови высвятити на священикôвъ? Причинъ нынѣ не хочу выясняти — вони выяснять ся самою силою фактôвъ и історіею нашои церкви за моремъ. Одно знаю, що ту не зовсѣмъ винна непочитальнôсть въ вѣрѣ анѣ бракъ свѣдомости національнои, але далеко иншѣ причины.

О. Філясъ каже въ ч. 116 „Руслана“ дословно таке: „Кобы бувъ о. Дмитрôвъ, що вже тому 5, чи 6 лѣтъ приѣхавъ бувъ до Альберты, позôставъ ту до нынѣ, не булобы ту нѣ шизмы, не було бы потреба ажь днесь збирати матеріялъ на 6 церковь, а мѣсто сего, хто знае, чи фармерѣ не були бы мали и своихъ кôлька школъ и читальнѣ и т. и“.

Хоть я знаю о. Філяса и вôнъ мене, то я нѣколи не думавъ, щобъ вôнъ вважавъ мене за такъ великого чоловѣка, щобъ я самъ оденъ, въ початкахъ нашои еміґраціи — безъ найменчихъ средствъ удержаня на такихъ безмежныхъ просторахъ мôгъ таку кольосальну роботу зробити.

Вмѣсто вôдповѣдати впростъ, я роскажу коротко, фактами історію мои місіи въ Канадѣ, котра певне кине деяке свѣтло на теперѣшнѣ навѣть вôдносины.

Дня 4. марця 1896 року я приѣхавъ першій разъ до Winnipeg, Man. и того самого дня надôйшла для мене юриздикція вôдъ бл. п. Митрополита Сембратовича. Я сповѣдавъ въ еміґраційнôмъ домѣ и вôдвѣдавъ тогды кольоніи, пôдъ гой часъ еще маленькѣ: Dauphin, Stuartburn и Едну. Въ Beaver Lake звôдки пише о. Філясъ свои дописи я бувъ на самъ Великдень и скажу о. Філясови, що вже тогды братя Немирскѣ на нынѣшнôмъ Востоцѣ мали зносины зъ тодѣшнымъ православнымъ епископомъ Николаемъ зъ San Francisco и тѣшили ся обѣцянкою, що дôстануть грошѣ на церковь и священика на коштъ Синоду. Коли мои всѣ засобы матеріяльнѣ вычерпали ся, коли народъ менѣ не мôгъ дати нѣякого одержаня я бувъ змушеный вернути до Спол. Державъ. Другимъ разомъ о кôлька мѣсяцѣвъ пôзнѣйше я поѣхавъ опять въ Канаду и то зъ тою непохитною думкою, що тамъ остану и буду орґанізовати руску церковь я осѣвъ въ Winnipeg, и писавъ богато листôвъ до церковныхъ властей въ Галичинѣ и до приватныхъ людей, щобъ они тамъ з'орґанізовали місійный фондъ або бодай тѣ грошѣ ужили на канадійску місію, якѣ посылають рôкъ рôчно на африканьскѣ місіи и на другѣ намъ цѣлкомъ чужѣ цѣли. На тѣ всѣ мои письма я дôставъ вôдъ капеляна Демчука корстенькій листъ, що Ексцеленція, дуже похваляють мои староня, але помочи анѣ священиками, анѣ фондами не можуть. Правда, Кард. Сембратовичь бувъ тогды вже хорый. Я ще писавъ и до одного зъ крилошанъ, свѣдомого Украинця, але вôдповѣди не удостоивъ ся. Въ тôмъ часѣ я вôдвѣдавъ кольоніи Stuartburn, Dauphin, Yorkton и околицю Едны — де я бувъ на саме Воздвиженіе. Въ дорозѣ зъ Calgary до Едмонтонъ подыбали мене монахи французкѣ и здаесь вже укартовано зъ горы запровадили до французкого епископа въ Едмонтонъ. Въ розмовѣ зъ епископомъ, я заявивъ, що стою на становиску: руска католицка церковь самостôйна на чолѣ зъ своимъ епископомъ — залежна впростъ вôдъ Риму — рôвнорядна зъ церквою римо-католицкою. Епископъ зъ St. Albert сказавъ менѣ, що се неможливе, бо въ Канадѣ не може бути двохъ католицкихъ церковъ а въ провінціяхъ двохъ католицкихъ діецезій. Приѣхавши до Beaver Lake я сказавъ людямъ, щобъ не смѣли ничь мати вспôльного зъ французами, бо то смерть для нашои церкви. Мы взяли ся до будовы церкви и почали за мого побуту тамъ звозити потрѣбный матеріялъ. О. Філясъ може розвѣдати у людей, чи се правда. Треба такожь знати, що вôд'ѣзджаючи зъ Beaver Lake до Едмонтонъ мусѣвъ я собѣ еще и фѣру заплатити а дорога зъ Едмонтонъ до Винипеґъ, якъ зъ Вѣдня до Парижа, якъ самъ о. Філясъ каже, не мало коштуе.

Не маючи абсолютно средствъ до жития и видячи, що Французы, безъ протесту нашихъ властій почали влазити мѣжъ нашъ народъ я выѣхавъ опять до Спол. Державъ, але въ слѣдуючôмъ роцѣ въ червню опять приѣхавъ до Winnipeg думаючи, що прецѣ дасть ся щось зробити. Народу нашого йшла сила; тысячками родинъ валило на степы канадійскѣ. Нашѣ власти церковнѣ мали сумлѣне пустити народъ безъ опѣки та не тôлько цѣла галицка суспôльнôсть, не заопѣковалось переселенцями, але еще писали по часописяхъ поганѣ рѣчи на тыхъ людей, що щиро хтѣли помочи свому народови.

Не дивуюсь теперѣшному Митрополитѣ, бо вôнъ не знаючи людей и вôдносинъ вмѣе ихъ зъ горы осуджовати, але дуже дивуюсь о. Філясови, котрый жіе въ Канадѣ а прецѣ посмѣе таке сказати: „бувъ тай поѣхавъ, таке зробивъ и другій и третый и для кольоній нѣчого ся не зробило, — комплетно нѣчого“. Такъ може говорити, або самохвальба, або злоба. О. Філясъ жіе нынѣ въ Канадѣ, де, якъ самъ каже, фармеры мають такѣ конѣ, хоть ихъ въ повôзъ запрягай а мы ѣздили тысячками миль, спали по оборогахъ, цѣлыми днями не ѣли тай нѣчого не зробили. О. Філясъ мае за собою и свôй Чинъ Василіянскій, и богатого ґрафа Митрополиту и Римъ и французôвъ, а прецѣ не годенъ ще и до теперь навѣть бѣднои хаты деревянои побудовати а жадае вôдъ мене, щобъ я 6 рокôвъ сидѣвъ безъ нѣякои нѣ моральнои нѣ матеріяльнои помочи и ще по цѣлôй Канадѣ захоронявъ людей вôдъ царославія, колижь самъ той о. Філясъ говорить въ своѣй дописи, що де царославный батюшка осяде тамъ вже кольонія для католицкои вѣры пропаща. А въ Winnipeg бувъ епископъ Тихонъ, орґанізовавъ людей на царославіе, приѣхавъ о. Філясъ (хоть тамъ сидить самъ візитаторъ) и, якъ каже, успокоивъ однымъ замахомъ ажь 2000 душь, Та ба, приѣхавъ Серафимъ и знову однымъ замахомъ забравъ усю парохію. Ради Бога, скажѣть, що се за причина?

Історія рускои церкви за моремъ такъ въ Спол. Дер. якъ въ Канадѣ, и въ Бразилиі вôдповѣсть на тѣ пытаня.

Несторъ Дмитрôвъ,
рускій священикъ.

Вырокъ

въ справѣ Олифантского процесу.

Въ послѣднôмъ числѣ »Свободы« згадували мы, що повѣтовый судя въ Скрентонъ выдавъ вырокъ, въ силу котрого жаденъ священикъ не мае права вôдправляти богослуженя въ Олифантскôй церкви, котрый не мае юрисдикціи вôдъ скрентоньского латиньского бискупа. Хотяй се вырокъ лишь повѣтового судіѣ и мае значѣне тôлько въ данôмъ повѣтѣ то однакъ другѣ латиньскѣ бискупы заохоченѣ поводженемъ скрентоньского бискупа певно не забудуть вôднестись до суду, еслибъ якій рускій священикъ въ ихъ діецезіи важивъ ся сповняти свои обовязки не постаравшись впередъ о „факультісъ“. Словомъ, вырокъ Скрентоньскій змôцнивъ позицію латиньскихъ бискупôвъ и вôддавъ имъ майже цѣлковиту власть надъ рускими церквами въ Америцѣ, бо и щожь може значити те, що люде мають право выбирати собѣ священика, если бискупъ може его затвердити або не затвердити а въ разѣ незатверджєля выкинути его зъ парафіи если бы той важивъ ся іґнорувати бискупа. Якъ вже сказано, вырокъ сей е лишь вырокомъ повѣтового суду, отже остаточно не рѣшае справы. Вырокъ сей, о скôлько намъ звѣстнѣ мѣсцевѣ політичнѣ вôдносины, правдоподôбно выданый въ сей спосôбъ въ цѣли позысканя повѣтовыхъ демократичныхъ (католицкихъ) голосôвъ при наближаючихъ ся выборахъ. Вôдъ выроку сего можна апелювати до найвысшого суду найдальше до 6 мѣсяцѣвъ и можна майже певно сподѣватись, що найвысшій судъ знѣсъ бы сей вырокъ, тымъ бôльше, що въ Февруару с. р. найвысшій судъ рѣшивъ, що могуть бути навѣть римско-католицкѣ церкви непôдлеглѣ римско-католицкимъ бискупамъ. Але заходить пытане хто мае апелювати? Хто повиненъ тратити здоровле, часъ и грошѣ на те, щобы боронити въ Америцѣ унію передъ хищными пазурами латиньскихъ бискупôвъ? Олифантска громада? Се не есть выключно справа Олифантскои церкви. Другѣ руско-американьскѣ церкви? Тажь всѣ они мають доволѣ своихъ власныхъ розходôвъ — отже годѣ сподѣватись, щобы хотѣли ложити грошѣ на справу, котра безпосередно ихъ не дотыкае... Священики? Тѣ подѣленѣ на два таборы. Однѣ станули давно по сторонѣ латиньскихъ епископôвъ — другѣ робили все що було въ ихъ силѣ щобы боронити правъ рускои церкви, але поступоване церковныхъ властей, особливожь теперѣшного митрополита въ сѣй справѣ мусѣло вôдобрати имъ значну часть ихъ охоты. Єсли митрополитъ важивъ ся публично осуджувати (на пôдставѣ доносôвъ) людей о котрыхъ блудахъ не переконавъ ся, если его шумна заява о „думаню“ надъ полѣпшенемъ долѣ рускои церкви въ Америцѣ закôнчилась тымъ, що навѣть окричаного меморіялу не доручивъ Папѣ — то чи може хтось бути теперь такъ наивный, щобы думавъ, що митрополитъ схоче бодай пальцемъ кивнути въ справѣ американьскои церкви. Що бôльше, велика правдоподôбнôсть есть, що вырокъ выданый въ Олифантскôй справѣ бувъ выданый за порозумѣнемъ зъ митрополитомъ. Якъ звѣстно, бискупъ Гобанъ бувъ у митрополита зъ початкомъ сего року и розумѣе ся побôчь другихъ рѣчей говоривъ и про сю справу.

Поки-що рѣчи такъ стоять, що ще не знати чи

вырокъ до найвысшого суду буде внесеный або нѣ. Безъ взгляду однакъ на те, чи вôдкликъ буде внесеный або нѣ, чи справа буде остаточно выграна чи програна — Русины, особливожь галицкй, повиннй запамятати собѣ одну рѣчь, а именно: єсли руска церква, те найсильнѣйше забороло противъ вынародовленя Русинôвъ въ Америцѣ, зôстане розôрвана на кусѣ черезъ тутешныхъ латинникôвъ и царославныхъ, то се не буде виною тыхъ кôлькохъ людей, що боронили єѣ напружуючи всѣ свои силы, але буде виною галицкои старшины церковнои и рускои суспôльности, що вмѣла тôй старшинѣ лишь кадити а не вмѣла єѣ запрячи до роботы для добра народа.

Що чувати въ свѣтѣ.

Правлѣнє капіталістôвъ въ Сп. Державахъ, або, якъ єго охрестили лібералънй часописи, політика для власнои кишенѣ, прибирає видъ безконечныхъ неправильностей и скандалôвъ. Найлѣпше и найяркѣйше вôдбиває ся оно по урядахъ, въ котрыхъ панове капіталісты або ихъ приклонники мають до розпорядимости значнѣйшй сумы державныхъ фондôвъ. Тамъ послѣдными часами дѣють ся прямо неимовѣрнй рѣчи. По звѣсныхъ скандалахъ въ департаментѣ почтъ выкрыто передъ кôлькома днями страшнй безпорядки въ департаментѣ рôльництва у Вашинґтонѣ. Именно въ тôмъ вôддѣлѣ сего департамента, котрый мавъ спроваджувати найлѣпшй насѣня и роздѣляти ихъ даромъ помѣжъ взôрцевыхъ фармерôвъ, спроваджувано лихе або зовсѣмъ на насѣнє не придатне зерно, а кôлька міліонôвъ долярôвъ, якй на ту цѣль давала держава, ишло до кишенѣ несовѣстныхъ урядникôвъ.

Такъ само въ головнôмъ еміґраційнôмъ бюрѣ не все въ порядку. Президентъ Рузвелтъ велѣвъ оногды розпочати карнй доходженя противъ бувшихъ еміґраційныхъ урядникôвъ на Елисъ Айлендъ, въ Ню Йорку. Показало ся, що въ тôмъ урядѣ такожь дѣяли ся численнй надъужитя и неправильности. Деякй урядники поводили ся зъ еміґрантами немовь зъ худобою, ошукували ихъ, обдирали и вызыскували безъпощады.

Ось тяка то господарка капіталістôвъ. Де лишень можуть, надъуживають довѣря загалу або высоко поставленыхъ особъ, обкрадають державу, кривдять народъ, ширять корупцію и кричать пôдъ небеса, що лишь они однй способнй пôднести Сп. Державы до высочины ихъ задачѣ... Смѣшно и жалко, що народъ и доси не вспѣвъ пôзнати ся на нихъ.

Расова ненависть довела минувшого тыжня въ Ивенсвилъ, Инд. до грôзныхъ заворушень и пролиту крови. Подѣя представляє ся, якъ слѣдує:

Тамошне бѣле населенє сильно роптало вôдъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ на муринôвъ, котрй становлять половину жителѣвъ мѣста. Розъяренє бѣлыхъ дôйшло до найвысшои точки, коли недавно кôлькохъ муринôвъ довершило злочину насильства на бѣлôй женщинѣ, крадѣжи и убійства. Передъ будинкомъ повѣтовои вязницѣ згромадила ся дня 5-го с. м. кôльканайцять-тысячна товпа бѣлыхъ и почала домагати ся выдачѣ злочинцѣвъ, абы ихъ линчувати. Вязнична сторожа и мѣсцева поліція боронила вязнѣвъ скôлько могла, а коли мимо того товпа вспѣла добрати ся до вязницѣ и застрѣлити одного мурина, мѣсцевй власти завôзвали вôйско на помôчь. Товпа не гадала одначе и теперь розôйти ся. На вôйско посыпало ся камѣнє и стрѣлы такъ, що кôлькохъ воякôвъ упало раненыхъ. Комендантъ вôддѣлу, капітанъ Бламъ, хотѣвъ розôгнати товпу баґнетами; а коли она розпочала борбу зъ вôйскомъ, велѣвъ стрѣляти.

Наслѣдки сего були такй, що товпа була теперь спонукана розлетѣти ся на чотыри вѣтры, але 7 линчерôвъ упало на мѣсце трупомъ и 20 було раненыхъ. По тôмъ проголошено въ мѣстѣ станъ облоги.

Повстанє на Филипинахъ вже зовсѣмъ має бути подавлене. Міністерство вôйны подало навѣть дня 9 го с. м. до прилюдной вѣдомости, що американьска залога на филипиньскихъ островахъ буде значно зменшена. Мало-бъ се бути доказомъ, що тамъ наставъ уже повный спокôй. Не знати лишень, чи за кôлька днѣвъ не почуемо знова про новй битвы и заворушеня.

Вылѣдокъ выборôвъ до нѣмецкого парляменту, се свѣтла побѣда, вôднесена народомъ надъ темными силами верховодячихъ кругôвъ. Выбрано загаломъ 83 соціялістичныхъ послôвъ и около 30 кандидатôвъ зъ другихъ поступовыхъ та народныхъ партій, такъ, що въ нѣмецкôмъ парляментѣ засяде теперь поверхъ 120 правдивыхъ представителѣвъ народа. Буде се сила, котра не допустить нѣколи, щобы вороги народа обмежали его права и высысали зъ него послѣдну каплю крови. Она стане на сторожи его правъ, законною дорогою допоможе ему выбороти собѣ красшу долю а навѣть не завагує ся розпочати найострѣйшу борбу въ самôмъ парляментѣ, наколи-бъ верховодячй круги не змѣнили своеи дотеперѣшнои тактики. Такъ заявивъ на дняхъ оденъ зъ проводирôвъ нѣмецкихъ соціялістôвъ и такъ мабуть буде.

Замѣтно, що въ цѣлôй Нѣмеччинѣ прибуло соціялістамъ дуже богато голосôвъ. На кандидатôвъ тои партія вôддавали свои голосы не лишь робôтники, але й селяне-хлѣборобы, богато интеліґентôвъ а навѣть й урядники. Тымъ то й число соціялістичныхъ послôвъ пôдскочило зъ 57 на 83. Нѣмецкій цѣсарь, дуже великій ворогъ соціялістôвъ, и всѣ аристократы та консервативисты, що доси самовôльно правили Нѣмеччиною, гôренько плачуть зъ тои причины, але дарма. Нѣмецкій народъ зрозумѣвъ добре, що вже крайна пора, абы такй гольтѣпаки перестали рядити нимъ.

Російске правительство знову побôльшує поліцію. Царь Микола потвердивъ оногды проектъ міністерства справъ внутрѣшныхъ, якимъ вводить ся т. зв. сѣльску поліцію въ 46 ґуберніяхъ европейскои Росіи. Удержанє сеи новои ватаги царскихъ псôвъ мае стояти на першій починъ 5 міліонôвъ 250 тысячь рублѣвъ рôчно, котрй заплатить бѣдный народъ своею кервавицею. За те нова поліція буде слѣдити его на кождôмъ кроцѣ и доносити властямъ про кождый проявъ народного руху, якій мавъ бы на цѣли самооборону передъ гнетомъ деспотизму.

Можна одначе сумнѣвати-сь чи нова армія шпигунôвъ вспѣе задержати розвидняючій ся день. Лучѣ поступу и правды засіяють надъ Росією скорше чи пôзнѣйше и розженуть товпу шпигунôвъ, стоплять царскій деспотизмъ такъ, якъ ясне сонѣчко розганяє нôчну темряву и топить иней, що нôчною порою осѣвъ на земли. Той часъ вже недалекій.

Президентъ французкои републики, Любе, загостивъ минувшого тыжня до Анґліи, де витали и гостили его о много красше и сердечнѣйше, якъ котрого небудь зъ коронованыхъ монархôвъ. Президентъ вôддавъ візиту королеви Едвардови, звидѣвъ де-якй особливости Лондона, бувъ на дворскôмъ балю, выданôмъ въ его честь, на перегладѣ вôйскъ, въ кôлькохъ театрахъ и пр. и пр. тай по кôлькохъ дняхъ повернувъ до Франціи, пращаный сердечно черезъ весь Анґлійскій народъ. Була се чемнôсть за чемнôсть, вôддане візиты королеви Едвардови, котрый передъ кôлькома мѣсяцями гостивъ въ Парижи.

Говорять, будьтобы сѣ візиты були знакомъ зближеня Анґліи до Франціи. Обѣ державы мали навѣть заключити зъ собою союзъ, лишь не звѣсно доси въ якôй цѣли.

Македоньскй повстанцѣ еще борють ся, хочь рѣчь очевидна, що безъ помочи другихъ народôвъ упадають на силахъ передъ жорстокими и многочисленными ворогами. Въ мѣсцевости Водена, вôддаленôй 46 миль вôдъ Сальоники, стрѣнула ся сими днями сильна колюмна турецкихъ вôйскъ зъ вôддѣломъ повстанцѣвъ и звела зъ ними 2-годинну борбу, въ котрôй полягло 10 повстанцѣвъ и 2 Туркôвъ. Числа раненыхъ телеґрамы не подають.

Найдовше держать ся и найхоробрѣйше борють ся зъ Турками тй вôддѣлы ворохобникôвъ, котрыхъ кличемъ є: „Свобода або смерть". Сей кличь вышитый або выбитый, носить кождый повстанець на шапцѣ, а бôльшй вôддѣлы мають его на своихъ прапорахъ.

НОВИНКИ.

— **Папа** римскій, Левъ XIII, занедужавъ смертельно. Телеґрамы доносять, що станъ его здоровля є дуже грôзный и кождои хвилѣ можна надѣяти ся его смерти. Недужого оперовано вже два разы, та се не богато ему помогло. Лѣкарѣ заявляють, що днѣ его житя вже почисленй, наслѣдкомъ чого роблять ся въ Римѣ приготовленя до выбору нового папы.

— **Жидôвскй** рабіны, зôбранй на конференціи въ Дітроитъ. Міч., ухвалили дозволити вôдправляти сабашъ въ недѣлю всѣмъ тымъ жидамъ, котрй въ суботу спонуканй працювати. Отже черезъ „ґешефтъ" або, по американьски „бизнесъ" будемо вôдъ теперь святкувати недѣлю вразъ изъ жидами. Завѣтъ Мойсея нѣчого незначить въ Америцѣ супротивъ „бизнесу".

— **Минувшого** тыжня напали въ Катасаквѣ бомы въ ночи дôмъ нашого руского бизнесіста. На щасте чоловѣкъ пробудивъ ся и револьверовыми кульками прогнавъ патріотôвъ.

— **Въ** „Петровôмъ постѣ" оденъ славный джерзиситскій „твердорусскій патріотъ отъ Обчества" высватавъ одного чоловѣка зъ Питсбурґа и дня 21. Юнія б. р. „пупъ бруклиньскій" на просьбу твердоруса звѣнчавъ пару. Певно вôдъ духовного управителя доставъ диспензу.

— **Побожный** редахторъ отъ „нюйорской казеты" часто волочить ся по сальонахъ и розпиває людей. Хваливъ ся недавно передъ чоловѣкомъ, що его сейчасъ православнй зробилибъ попомъ, еслибъ тôлько хотѣвъ. Але, казавъ, що вôнъ не хоче, бо ему и такъ легко жити зъ „дурныхъ людей"!

— **Встеклого** пса хотѣвъ застрѣлити оденъ Анґликъ въ E. Brooklyn, MD. Песъ сховавъ ся за свого ґазду, одного Поляка. Анґликъ выстрѣливъ и вмѣсто поцѣлити пса поцѣливъ Поляка въ ногу. Поляка вôдвезли до шпиталю.

И. Долинякъ.

— **Звѣсного** бизнесмена зъ Фриландъ, Па., Анд. Гудака, застрѣлили невыслѣдженй доси злочинцѣ, коли дня 7. с. м. повертавъ однокôннымъ вôзкомъ зъ оселѣ Сенди Ронъ. Кôнь, що самъ повернувъ домôвъ, привѣзъ на вôзку лишень зимного трупа свого господаря зъ прострѣленою головою. Догадують ся, що убійства довершено въ цѣли грабежи, бо при убитôмъ не найдено лишь 7 долярôвъ, дрôбными грôшми. За убійниками слѣдить поліція.

— **Своихъ** пятеро дѣдей, 4 хлопцѣ и одну дѣвчинку, зарѣзавъ бритвою молодый господарь Иванъ Сниликъ, въ галицкôмъ селѣ Кузыковѣ. По довершеню сего злочину, убійникъ пôшовъ до корчмы и казавъ тамъ дати собѣ чарку горѣвки. Коли шинкарка увидѣла его закровавленого и спитала, що се мае значити, вôнъ вôдповѣвъ, що порѣзавъ усѣ свои свинѣ. Вернувши зъ корчмы, пôдрѣзавъ Сниликъ й собѣ горло и то зъ такимъ розмахомъ, що кровь брызнула ажь на стелю. Жѣнка Снилика, що не була тодѣ дома, застала по своимъ поворотѣ лишень 6 трупôвъ въ хатѣ. Причиною сеи траґедіи була нужда.

— **Поправка.** Свого часу була подана въ »Свободѣ« новинка про весѣле п. Ив. Пôзняка зъ Jersey City, N. J. Отже п. Ив. Пôзнякъ оженивъ ся зъ п. Юліянною дочкою п. Вас. Зубика а не якъ се було подано въ »Свободѣ«. При тôй спосôбности п. И. Пôзнякъ дякує всѣмъ знакомымъ и пріятелямъ, що були на его шлюбѣ и весѣлю за те, що такъ прилично и красно забавляли ся.

Поправивъ.

— Чи видишь, Стефане, якъ нашй тато перескочили черезъ плôтъ, якъ песъ?

— Фе, Івасю, перескочили — то перескочили, чортъ ихъ бери, але ты не кажи... песъ!

Зъ „Комара".

НАДОСЛАНЕ.

Ню Йоркъ, Н. Й.

Редахторъ вôдъ „казеты" не вôдповѣвъ на мои питаня якъ належить. Крутивъ вертѣвъ то въ сей то той бôкъ а наконець пазвавъ свою базгранину дурною. По щожь було писати дурницѣ и людей чернити? Або чи мыслите, що пиво, котрого бувъ оденъ „кейґъ" на бôльше якъ 125 людей и горѣвка — то все одно? Тажь пиво и вино пасує такъ до горѣвки якъ простый до горбатого. Хвалите ся, що маете хлопскій розумъ. То люде вже зачинають ся пôзнавати на вашôмъ хлопскôмъ розумѣ и зачинають вамъ правдиво по хлопски вôдплачувати за вашу хлопску науку такъ, що ажь зъ крикомъ „murder" безъ капелюха мусите утѣкати. Ну але не даромъ кажуть, хто якъ собѣ постелить такъ ся выспить. Въ протестѣ було писано, що вашъ репортеръ „пересидѣвъ" а не „перележавъ". Научѣть ся лѣпше читати. Зôйти ся вечѣръ по роботѣ можемо.

Павло Зятикъ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный председатель	о. М. СТЕФАНОВИЧЬ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь	С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ	АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-председатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. касіера..................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

М. Турокъ................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь............McKeesport, Pa.
Андрей Добошь.........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ. ....Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Михайло Грацонь зъ McKeesport, Pa., радный „Р. Н. Союза“.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 долярôвъ посмертного за мужа, а 300 долярôвъ за жену и другій запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таншй грошѣ якь де инде а посмертне за нихъ достанете больше якъ деинде.

Читайте! Оголошене Читайте!

Молодечій Клюбъ 4-охъ Михайловъ (вôддѣлъ 70. Р. Н. Союза) устроює ПЕРШІЙ ВЕЛИКІЙ ПІКНИКЪ въ Baldwin Park, Jersey City, N. J., во Второкъ, 4-ого августа (серпня) 1903. Початокъ о год. 1. по полудни. Музика знаменита. Вступъ вôдъ особы 25 ц. Кандидаты, котрй пôдчасъ пікнику зголосять ся до секретаря, будуть принятй до Клюбу БЕЗЪ ВСТУПНОГО.

Запрашие ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи.

За комітетъ:
Андрѣй Сандовичь, предс.
Михайло Келичава, 144 Morris St. секретарь.

Рôчный мітинґъ братства св. Иліи въ Scranton, Pa. вôддѣлъ Союза 40 вôдбуде ся дня **26 Юлія 1903** року въ галѣ пôдъ церквою св. Йоана Хрестителя. На мітинґу буде выбиратися новый урядъ и приниматй новыхъ членôвъ. Членъ не явившій ся на мітинґъ заплатить 50 центôвъ кары, урядникъ 1 дол.

Лешко Демко, секретарь.

Мітинґи

братства св. Юрія въ Superior, Pa. вôдбувають ся въ Недѣлю по 15-ôмъ кождого мѣсяця а если 15-го выпадае въ Недѣлю то на самого пятнайцятого. Просимо тутешныхъ и околичныхъ Русинôвъ якъ найчисленнѣйше вступати до нашого братства. Наше братство належить до „Союза“.

Федоръ Ющакъ, секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

Митришинъ Анна, жена Филипа, члена Р. Н. С. вôддѣлъ 7. упокоила ся дня 6. Юнія, 1903.

Йосифъ Кеблешь, членъ Р. Н. Союза вôддѣлъ 27., упокоивъ ся 13 Юнія 1903.

Вѣчная имъ память!

Квітъ

на три ста долярôвъ, котрй п. Якимъ Нусъ отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Оленѣ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Кальниця дня 21. Юнія 1903.
Якимъ Нусъ.
СВѢДКИ: Андрѣй Мельникъ, Стефанъ Тхорикъ.
Урядъ парохіяльный въ Кальници.
Влад Дуркотъ, священикъ.

Квітъ

на шѣсть сто долярôвъ, котрй п. Анастазія Свала вôдобрала зъ Касы Р. Н. Союза яко посмертне по еи мужу Даньку Свала.

Олифантъ, Па. дня 24. Юнія 1903.
Анастазія Свала.
Мѣсцевый Урядъ Р. Н. Союза, ч. 3.
М. Паздрѣй, секр. Ю. Хилякъ, предс

Квітъ

на три ста долярôвъ, котрй п. Лукачь Сиротякъ отримавъ яко посмертну запомогу по своѣй женѣ Маріи зъ Головнои Касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jersey City, N. J. дня 28. Юнія 1903
Лукачь Сиротякъ.
СВѢДКИ: Василь Криницкій, о. Н Пôдгорецкій.
Мѣсцевый Урядъ Р. Н. Союза, ч. 4.
Стеф. Калакука, секретарь, Теодоръ Цѣшнякъ, председатель.

Квітъ

на сто долярôвъ, котрй я отримавъ зъ Касы Р. Н. Союза въ Америцѣ яко запомогу по причинѣ страты одного ока.

Пітсбурґъ, Па. дня 28. Юнія 1903.
Василь Савчакъ.
СВѢДКИ: Теодоръ Іутъ Кульчицкій, М. Стефановичь.
Печатъ М. У. Р. Н Союза вôддѣлъ 53.

Квітъ

на $35., котрй я низше пôдписаный яко посмертне по моимъ сынѣ бл. п. Йосифѣ зъ Касы Р. Н. Союза отримавъ.

Пітсбурґъ, Па. дня 28. Юнія 1903.
Петро Лепакъ.
СВѢДКИ: Андрѣй Телепъ, Теодоръ Іутъ Кульчицкій
Печать М. У. Р. Н. Союза вôддѣлъ 53.

Вôдъ Головного Уряду Руского Народного „Союза“.

Поправка.

Въ выказѣ, помѣщенôмъ въ ч. 27 орґану нашого товариства, якй посмертнй и запомоги выплачено зъ касы Р. Н. С. за оденъ рôкъ, зайшла помилка. Через неосторожнôсть опущено, що выплатило ся посмертне Февронѣ Спякъ зъ Джерзи Сіти въ сумѣ $600, а кошта похоронні по Иванѣ Марковичь зъ Manor Sta. выносили $111·27, що разомъ робить суму $18,506·27. Посмертне $35 прійде до рахунку на слѣдуючій рôкъ.

Питсбурґъ, Па. 4. Юлія 1903.
М. Стефановичь.
гол. предс. Р. Н. С.

Спростоване.

Въ выказѣ сиротскихъ грошей, находячихъ ся въ касѣ Р. Н. Союза оголошенôмъ въ ч. 27. „Свободы“ черезъ помылку надруковано по: Михаилѣ Рощаку, а мае бути по Михаилѣ Ющаку.

Въ статѣ „На розумъ“ въ тôмъ самôмъ числѣ „Свободы“ на сторонѣ 4. черезъ помылку написано що незабутый пок. о. А. Бончевскій, яко секретарь Союза за свою працю дôставъ 200 дол. рôчно, отже мае бути 100 дол. рôчно, або 200 дол. за два роки, котрй то грошѣ обернувъ на выдане популярныхъ книжочокъ просвѣтныхъ.

ПОДЯКА.

„Р. Н. Союзъ“ дарувавъ $10.00 на нашу одиноку руску школу въ Скрентонъ, Па. За тое добре дѣло складаемъ на отсимъ мѣсци вразъ зъ парохіянами сердечну подяку и желаемъ, щобы та правдиво руска орґанізація ширилась и процвѣтала на славу кождого Русина. Нехай Господь подержить и славный Урядъ Союза на многая и благая лѣта.

Скрентонъ, Па. 9. Юнія 1903.
М. Яцковичь, парохъ Скрентоньскій.
Андрѣй Ґела, дяко учитель.

До всѣхъ свѣдомыхъ Русинôвъ въ Америцѣ наша просьба!

Мы Русины въ Buffalo, N. Y. вже довгй лѣта бурлакуемо по польскихъ костелахъ — платимо порядній грошѣ чужимъ людямъ, а за те дознаемо погорды, ба, неразъ и зневаги народнои. Такъ дальше не смѣе бути. Мы рѣшучо и невôдкличьно порѣшили постаратись о нашь рôдный Дôмъ Божій. До теперь зôбрали мы мѣжь собою около 600 дол., але понеже въ такъ великôмъ мѣстѣ, якъ Buffalo крокъ землѣ стоить великй грошѣ — вôдзываемось до свѣдомыхъ Русинôвъ, щобъ намъ помогли, якъ ласка. До нашихъ патріотичныхъ священикôвъ перше наше слово. Нашихъ Братôвъ „Союзанôвъ“ просимо и всѣхъ щирыхъ Русинôвъ. Якъ хто, яку лепту схоче офѣровати на наше, Боже и народне дѣло — най шле заразъ на адресу нашого касіера.

Nik. Seredynski,
228 Austin Str., Buffalo N. Y.

За Комітетъ:
О. Несторъ Дмитрôвъ,
Иванъ Бурштинъ, предс.
Ник. Серединьскій, кас.
Василь Мельникъ, секр.

Дальші жертвы на руску Бурсу въ Рогатинѣ зложили.

Семанъ Свѣдеръ, Lethbridge, Canada		4.00
Ос. Бубнякъ	„ ..	1.00
о. М. Стефановичь, Pittsburg, Pa.		3.00
о. П. Тимкевичь, Yonkers, N. Y.		1.00
о. А. Улицкій, Ansonia, Conn.		1.00
о. И. Констанкевичь, Shamokin, Pa.		1.00
о. М. Балогъ, Trauger, Pa.		50
Текля Ґрацонь, New York, N. Y.		2.00
В. Волосѣнка	„	1.00
Т. Скроцкій	„	1.00
П. Зштакъ	„	50
Ю. Пановикъ	„	25
Н. Юрчакъ	„	25
П. Брода	„	25
Ив. Парилякъ	„	25
Брацтво св. о. Николая, Troy, N. Y.		5.00
Гавр. Двядикъ, Derby, Conn.		1.50
Въ Jersey City, N J.		
о. Н. Пôдгорецкій		10.00
Н. Н.		5.00
Й. Пôдчаскій		2.00
К. Кирчôвъ		1.00
П. Чухта		1.00
А Бодѣнь		1.00
М. Зѣнґеръ		1.00
И. Лѣсакъ		1.00
С. Сѣмкôвъ		1.00
Д. Д. Пирчь		1.00
С. Салюкъ		1.00
Дм. Ванько		1.00
J. Wirth		,50
В. Вилюшь		50
П. Титла		25
Й. Жедакъ		25
М. В. Рущакъ		25
Мих. Келичава		25
Мих. Канѣщакъ		25
Н. Н.		20
Г. Бѣликъ		10
Вже квітована сума		28.05
До теперь зôбрано		$80.10

За такъ щедрй жертвы складаю щиру подяку всѣмъ пов. жертвователямъ и брацтвамъ въ имени бѣдныхъ хлопскихъ школярôвъ въ Бурсѣ рогатиньскôй, а рôвночасно прошу Русинôвъ американьскихъ и рускй братства о ласкавй дальшй жертвы, щобы було можливымъ послати бôльшу суму передъ кôнцемъ сегорôчныхъ вакацій и въ той способъ дати можнôсть тамошному комітетови прійняти до Бурсы бодай 50 хлопскихъ школярôвъ на слѣдуючій рôкъ шкôльный.

Jersey City, N. J. дня 10. Юлія 1903
Юрій Пôдсадочный,
P. O. Box 31.

На руску бурсу въ Новôмъ Санчи зложили въ домѣ Дм. Демяновича въ Waterbury, Conn. на руки Дм. Ванька зъ Джерси Сіти:

Дмитро Демяновичь	50 цт
Андрѣй Роздѣльскій	50 „
Лукачь Дзямба	50 „
Лукачь Дзвôнчикъ	50 „
Дм. Тхôръ	50 „
Вас. Дзямба	50 „
Улька Демяновичь	25 „
Анна Демяновичь, мала школярка	25 „
Мих. Ковтко	25 „
Стеф. Маслей	25 „
Ив. Констанкевичь	25 „
Мих Дутканичь	25 „
Анна Китчакъ	25 „
Ружа Чепѣрчакъ	25 „
Текля Ванько	25 „
Иванъ Ванько	25 „
Дмитро Ванько	1.00 дол.
Разомъ	$6.50
Гавріилъ Дзядикъ, зъ Дерби, Конн.	$1.50
На мітинґу въ Филядельфіѣ	$1.13
Вже квітована сума	$90.55
Зôбрано доси	$99.68

Посылайте жертвы на адресу:
Rev. N. Strutynsky,
Box 375, Olyphant, Pa.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Липень		
16	Ч.	Анатолія, Мокія
17	П.	Андрея крит.
18	С.	† Кирила и Методія
19	Н.	6 по Сош. Атанасія
20	П.	Томи прп.
21	В.	Прокопія муч.
22	С.	Панкратія

— **Доносять** намъ зъ Plymouth, Pa., що около 20 го минувшого мѣсяця москвофулы довѣдавшись, що о. Волкай хоче перенестись на другу парохію крутились по Plymouth помѣжь нашими людьми думаючи, що по вôдѣздѣ о. Волкая посадять тамъ царославного або москвофула. Кажуть, що и о. Обушкевичь мавъ въ тôмъ свои пальцѣ.

— **Предплата** на двотыждневникъ „Ruthenische Revue“ выносить на рôкъ $1.50. Замовляти у Rev. P. Tymkevich, 45 Oak St., Yonkers, N. Y.

— **Зачуваемо,** що о. А. Ходобай старае ся о брукліньску парохію та що рядъ мадярскій мавъ приобѣцяти $125.000 на тамошну церковь, если люде возьмуть о. Ходобая за пароха.

— **Зъ початкомъ** минувшого тыждня бувъ о. Обушкевичь въ нюйорскихъ „контрахъ“ а звôдтамъ приѣхавъ до Олифанту, Па. И въ однôмъ и въ другôмъ мѣсци державъ вôнъ нарады зъ москвофулами и хрунями.

— **Утѣкъ** безъ капелюха редахторъ вôдъ казеты. Було се 3 го Юлія вечеръ коли редахторъ вôдъ казеты прійшовъ до Jersey City рыти. Але тутъ такъ его привитали, що вôнъ безъ капелюха утѣкъ черезъ бекъ-ярды и парканы назадъ до Ню Йорку. Капелюхъ редахтора висѣвъ на выставѣ за довшій часъ въ однôмъ зъ Джерзиситскихъ готелѣвъ.

— **Знова** одно мордерство на канадійскôй Руси. На кольоніи Beausejour, Man. замордовавъ фармеръ Лука Кирикъ свого сусѣда Павла Вырхиковского. Оповѣдають, що Кирикъ пôдпаливъ збôже на фармѣ Вырхиковского. Пошкодованый заскаржвъ Кирика и вôдъ того часу започалась страшна ненависть мѣжь обома сусѣдами. Кирикъ кôлька разôвъ мавъ вôдгражатись, що забе свого сусѣда. Въ недѣлю вечеромъ подыбались оба вороги у руского фармера Дымы, де сильно посперечились. Коло 7. год. вечеромъ розôйшли ся и Кирикъ по дорозѣ мавъ замордовати свого ворога. Поліція до теперъ не вмогла зловити мордерця.

— **Циркова** панна, М. Моррелі, найшла оногды на Куні айлендъ, въ Ню-Йорку, страшну смерть мѣжь тыґрысами. Вступила она до клѣтки 6-лѣтного тыґриса, и якъ звычайно, почала его учити скакати черезъ обручь. Тыґрисъ въ початку бувъ слухнянымъ, але по 10 минутъ скаканя, кинувъ ся нечайно на свою учительку, и заки надоспѣла помôчь, роздеръ еѣ на куснѣ.

Американьскй паперы. Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонъ засѣдае майже кождого дня въ роцѣ и выдае паперы. Хто хоче достати паперы може прійти зô свѣдками до сего корту и дôстати паперы таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вôнъ мôгъ все приготовити до переслуханя. 21

ВСЯЧИНА.

Кôлька добрыхъ радъ для сухôтникôвъ и тыхъ, що коло нихъ ходять.

1. Слина, котру выплюв сухôтникъ, мѣстить въ собѣ зародки хвороты. Коли слина стане сухою и змѣшае ся зъ порохомъ, тй зародки (бакцилѣ) лѣтають свободно въ повѣтри, и хто лишь ихъ втягне до грудей, може дôстати сухоты, а особливо тогды, коли вôнъ есть хоровитый. Єсли хто пôлкне ту слину, то може дôстати сухоты впутренностей.

2. Нѣколи не треба плюти на пôдлогу, карпетъ, стѣну або до печи. Поза домомъ треба плюти въ кавалокъ полотна, котрый треба спалити повернувши до дому. Не треба носити полотна въ кишени якъ небудь, бо можна поваляти кишеню, але треба вложити полотно въ паперову баксу, а потôмъ все спалити. Єсли уживаете хусточокъ, то мусите ихъ часто змѣняти, и завсѣгды передъ пранемъ выварити въ горячôй водѣ. Дома треба плюти въ чарку (cup) або до сплювачки до половины наповненои водою, або, що о много лѣпше, дати до сплювачки 5-процентовои карбольовои воды (можна дôстати въ кождôй аптицѣ або у сторѣ) и выливати що дня два разы до выходка. Чарку чи сплювачку треба змивати горячою водою. Єсли уживаесь паперовыхъ або папендекльовыхъ чарокъ, то треба чарку зô всѣмъ спалити, а дати нову. То є дуже добра увага.

3. Не можна плюти на убране, постѣль або руки.

4. Коли кашляете, тримайте полотно при устахъ. Не можна розмовляти анѣ смѣятись нѣкому просто въ очи, бо въ той способъ бакцилѣ могуть переходити на другихъ. Такожь не можна нѣкого цѣловати.

5. Покôй мусить бути завсѣгды перевѣтрюваный и чистый, безъ жадного карпету, а тымъ менче меблѣвъ. Сухôтникъ повиненъ спати самъ, и єсли се можливе, въ особнôмъ покою. Вôкна мають бути отворенй въ день и нôчь. Спати треба ити вчасно.

6. Якъ найбôльше ходити по свѣжôмъ воздусѣ.

7. Єсли не можете выходити, то идѣть до дверей або до вôкна и дихайте глубоко 12 разôвъ. Робѣть такъ 6 разы кождого дня.

8. Не працюйте, де много пороху. Выходѣть на сонце якъ найчастѣйше, бо сонце є найбôльшимъ ворогомъ сухôтъ.

9. Уникайте душныхъ покоѣвъ, де много людей и дыму.

10. Утримуйтесь въ якъ найбôльшôй чистотѣ. Мыйте свои руки кôлька разôвъ на день и чистѣть свои уста. Єсли можете, умивайте ся кождого вечера або рана зимною губкою.

11. Поживы уживайте якъ найлѣпшои, якъ яєць, молока, масла, сметанки, мяса, хлѣба, oat-meal, macaroni, рижу, ярыны. Можете такожь рано або передъ спанемъ уживати горячого напою.

Лѣпше уживати грошей на добру поживу, якъ на медицины.

12. Не уживайте жадныхъ алькоголічныхъ напоѣвъ, але радше пийте молоко.

13. Начине, шклянки, ложки и т. д. уживанй сухотникомъ треба тримати осôбно и треба змывати кипячою водою.

14. Кождый покôй, де мешкае сухôтникъ, треба ґрунтовно вычистити, заки тамъ хто зможе замешкати.

Памятайте на руску бурсу въ Рогатинѣ и засилайте грошѣ на адресу George Pidsadoczny, Box 31, Jersey City, N. J.

„О най ґали, о байґали,
тажь то є друкованый листъ."

Зашлѣть почтову марку по великій, новый, илюстрованый катальоґъ рускихъ и польскихъ друкуючихъ машинокъ, гармонійокъ, граючихъ и кукаючихъ годинниковъ и иншихъ много до зачудованя интересованыхъ новостей.

Адресуйте листы:
S. KELTONIK,
502 PUNXUTAWNEY, PA.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на Ridge Str., Lansford, Pa. Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Lansford обслужить чесно, тано и скоро.
11502

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звѣдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, ôдзнаки, хоругвы, уніформы.
Цѣнникъ и пробкивысылае даромъ.

B. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Его офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ руской церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
Поанґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій нарôдъ крѣпко стоить,
Вражды люцкой ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ люде е,
Що такъ смачного мяса нѣгде не е;
Другѣ бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують,

Мы, Руснаки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣтъ
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уцтиво!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЕКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый також хрестомъ Вольта, зôставъ вôдкрытый кôлька лѣтъ тому въ Австріи. а задля своихъ великихъ приметъ розповсюднивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралгію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослаблене, безсонницю, пригноблене, гістерію, паралѣжь, трясене, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового систему. Его добродѣйный вплывъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпший електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 рази тôлько Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 долярôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь есмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Riechfield. Utah Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ ґрати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове Въ залученю посилаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тѣ, котрѣ мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ нейскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Douphine s.r. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
258 306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Юліянъ Копистяньскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

ДАРОМ **14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙВІЛЬШИИ ВАРІЕН ПРЕДЛОЖЕНИИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ ВАЧИТИ ТОВАР!** Днесь предкладаемо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранциею на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну **$40 щирозолотій годинці.** Всім любителям тої кляси годинки даемо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. **$4.98** і кошна експресу з правом безплатного оглядания і відслання назад на наш кошт сли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** сли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаем 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Диккенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

ПОМОЩЬ ХОРЫМЪ!

КТО И ЩО ЕСТЬ ПРОФЕССОРЪ КОЛЛИНСЪ И ЯКЪ ОНЪ ЛѢЧИТЪ ХОРЫХЪ.

Каждый человѣкъ повиненъ знати що то близшого о лѣкарѣ, которому онъ свое здоровлье, ба и свое житье повѣрилъ. Есть много такихъ, которыхъ Профессоръ Коллинсъ вылѣчилъ, якъ того доказуютъ тысячи а тысячи писемъ отъ нимъ вылѣченыхъ пацієнтовъ, которы его и добре познаютъ, но и все новы а новы пацієнты къ нему горнутся о раду а тіи вправдѣ будутъ потѣшены, если щого больше о нимъ дочитаются.

ПРОФЕССОРЪ КОЛЛИНСЪ все смотритъ зъскати собѣ довѣріе у хорыхъ, перше доки бы началъ ихъ лѣчити, и проситъ, щобъ хоры ничь не затаѣли передъ нимъ; онъ хоче знати все, щобъ могъ цѣлковито знати станъ пацієнта. Прото есть онъ къ каждому ласкавый и пріятный. Кто его отвѣдае, то каждый найде у Профессора КОЛЛИНСА найлучшого пріятеля. Его дуже тѣшитъ если терплящому въ якой-будь хоротѣ може помочи. Профессоръ КОЛЛИНСЪ властне теперь есть въ цвѣтущомъ станѣ мужескомъ и славится своимъ здоровлемъ—а въ здоровомъ тѣлѣ здоровый духъ перебывае.

Профессоръ Коллинсъ много роковъ студіовалъ медицины и цѣлый свой молодый вѣкъ посвятилъ тѣмъ студіямъ, въ которыхъ онъ дуже интересовался а ажь познѣйше началъ лѣчити хорыхъ въ шпиталяхъ а потомъ въ своимъ приватномъ заведенью. Глубокими студіями и практикою присвоилъ собѣ познанье лѣковъ и хоротъ на только, що теперь дуже легко познае онъ кажду хороту зъ опису въ письмѣ а лѣкъ на кажду хороту знае онъ напамять. При томъ есть ему на великой помочи природомъ ему дана память. Профессоръ КОЛЛИНСЪ если посмотритъ на своего пацієнта, то сейчасъ познае его — будь-яку — хороту.

Профессоръ И. С. КОЛЛИНСЪ.

Профессоръ Коллинсъ дастъ вамъ колька пытань а уже знае, що вамъ хибитъ. Въ важнѣйшихъ случаяхъ осмотритъ хорого и скаже сейчасъ ему, чи его хороту можъ вылѣчити, або нѣть. Высше 100 нездоровыхъ людей голосится у него каждого тыждня, но о много больше есть такихъ, которы не могуть къ нему прійти лично, то лишь письменно просятъ его о помочь и о раду. А лѣчитъ такъ до него удавшихся лично, якъ и на 100 миль отдаленыхъ пацієнтовъ. О его удачномъ лѣченью свѣдчатъ найлучше тіи тысячи писемъ, которыхъ онъ що-тыждня достае отъ своихъ пацієнтовъ, которы дякуютъ ему за уздоровленье.

Профессоръ КОЛЛИНСЪ вылѣчилъ много такихъ, которымъ уже жаденъ лѣкарь не могъ помочи а стояли надъ грôбомъ,—онъ ихъ потѣшилъ, подалъ имъ нову силу и привернулъ имъ ихъ здоровлье.

КОМУ не можна помочи, отъ того не возме ани цента. Если къ нему удастся невылѣчительный хорый человѣкъ, тому просто скаже, щобъ даромъ свои гроши не марнѣлъ на лѣки, но при томъ дасть ему добру раду, якъ мае жити, щобъ послѣдныи дни своего житья продолжилъ.

НЕ ТРАТЬТЕ НАДѢѢ,

ПОКИ передомъ не порадитеся Профессора КОЛЛИНСА. Сколько вылѣчилъ онъ такихъ, которы уже были наклоненны къ гробу а инны лѣкарѣ не могли имъ помочи, лишь гроши даромъ брали. Тогда если терпите на будь-яку тяжку хороту, то удайтесь къ тому славному доктору, а слухайте що вамъ онъ скаже; если вылѣчилъ тысячи инныхъ, то будьте певны, що и вамъ поможе.

ЕСЛИ терпите на яку-нибудь хроничну хороту, то не выдавайте свои гроши даромъ на будь-якихъ лѣкарей, но пиште Проф. Коллинсу, а будьте певны, що того не пожалуете. Свою хороту опишитъ докладно, подайте свой вѣкъ, якого пола, и що васъ болитъ а Профессоръ КОЛЛИНСЪ съ удосконалитъ вашу хороту и дастъ вамъ отвѣтъ. Прото не откладайте, бо чѣмъ долгше, то тѣмъ горше про васъ. Огонь гаситъ пока онъ малый, ибо якъ онъ сбôльшится, то уже тяжко его угасити. Такъ то и съ хоротомъ.

ЕСЛИ уже былисьте лѣчеными другими докторами—а не вылѣчили васъ, тоне тратьте надѣѣ, но безъ ганьбы опишить все. Профессоръ Коллинсъ письма не публикуе хиба таки, которыхъ писатели на тое поволили для свидѣтельства Профессора КОЛЛИНСА.

Пишитъ по словенски или по русски, лишь на тую адресъ :

Prosessor E. S. COLLINS,
150 W. 34th Street, NEW YORK CITY.